

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки

Факультет (інститут) географічний

Кафедра фізичної географії

СИЛАБУС
обов'язкового освітнього компонента

Рекреаційна географія

(назва освітнього компонента)

рівень вищої освіти _____ бакалавр _____

спеціальність _____ 106 Географія _____
(шифр і назва спеціальності)

освітньо-професійна програма Географія
(назва освітньо-професійної програми)

Силабус обов'язкового освітнього компонента “Рекреаційна географія” першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, галузі знань *10 Природничі науки*, спеціальності *106 Географія*, освітньо-професійної програми *Географія*.

Розробник: Міщенко О. В., доцент кафедри фізичної географії, кандидат географічних наук, доцент кафедри географії (ПП, посада, науковий ступінь, вчене звання)

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

Міщенко О. В.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри фізичної географії

Протокол № 1 від 29 серпня 2023 р.

Завідувач кафедри:

Фесюк В. О.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	Галузь знань: <u>10 Природничі науки</u> Спеціальність: <u>106 Географія</u> Освітньо-професійна програма <u>Географія</u> перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	обов'язковий
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання – 4
		Семестр – 8
		Лекції – 28 год.
		Практичні (семінари) – 28 год.
		Самостійна робота – 56 год.
		Консультації – 8 год.
	Форма контролю: <u>іспит</u>	
Мова навчання		українська

II. Інформація про викладача

Викладач	Міщенко Олена Віталіївна
Науковий ступінь	Кандидат географічних наук
Вчене звання	Доцент кафедри географії
Посада	Доцент кафедри фізичної географії
Профайл	https://wiki.vnu.edu.ua/wiki/%D0%9C%D1%96%D1%89%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE_%D0%9E%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B0_%D0%92%D1%96%D1%82%D0%B0%D0%BB%D1%96%D1%97%D0%B2%D0%BD%D0%B0
Телефон	+380500143345
e-mail	mischenko.olena@vnu.edu.ua
Дні занять (електронний розклад)	http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700
Консультації	Очні консультації: 2 академічні години кожен понеділок 13.15 год. – 15.15 год., аудиторія С-618
Дистанційний курс на платформі Moodle	https://moodle.vnu.edu.ua/course/view.php?id=854

III. Опис освітнього компонента

Анотація курсу

Курс “Рекреаційна географія”, спрямований на набуття студентами базових системних знань про територіальну організацію рекреаційного господарства та особливості рекреаційної діяльності людини в межах певних територій – територіальних рекреаційних систем різних типів і рангів.

Пререквізити

– фізична географія, зокрема ландшафтознавство, прикладне ландшафтознавство, метеорологія і кліматологія, гідрологія (здатність оцінювати природні рекреаційні ресурси, визначати стійкість природних комплексів (ландшафтів) до рекреаційних навантажень, визначати такі властивості ПТК, як їх рекреаційна комфортність, застосовувати знання спрямовані на вирішення проблем регіонального планування і організації місць відпочинку);

– економічна і соціальна географія (здатність розуміти рекреацію як пріоритетну галузь господарська, а ТРС (територіальну рекреаційну систему) – елемент господарської системи, аналізувати вплив рекреації на територіальну структуру країни, району, здатність застосовувати методи оцінювання рекреаційного комплексу як невіддільної складової господарства країни);

– математика (здатність аналізувати математичні залежності, проводити математичні розрахунки щодо кількісних і якісних показників рекреаційного потенціалу території).

Постреквізити

Переддипломна практика з написанням кваліфікаційної роботи; кваліфікаційна робота; атестаційний іспит

Мета і завдання освітнього компонента

Мета вивчення дисципліни – засвоєння теоретичних та методичних основ рекреаційної географії й набуття практичних навичок із територіальної організації рекреаційної діяльності.

Завданням рекреаційної географії є дослідження територіальної організації рекреаційного господарства певної частини нашої планети у вигляді територіальної рекреаційної системи (ТРС). Основними завданнями навчальної дисципліни є:

– виявлення закономірностей формування, функціонування, розвитку, розміщення, типологію та властивості ТРС; окремі елементи ТРС; розробка та вдосконалення принципів і критеріїв рекреаційного районування; класифікація видів і форм рекреаційної діяльності; класифікація рекреаційних ресурсів; вдосконалення понятійно-термінологічного апарату;

– вдосконалення та розробка нових методів вивчення та проектування ТРС, визначення параметрів дослідження, технології та методики оцінки територіальних рекреаційних систем та їх окремих елементів;

– прогнозування розвитку рекреаційного господарства; проведення

рекреаційного районування; розробка територіально-диференційованих норм рекреаційного навантаження;

– аналіз інформації щодо окремих рекреаційних районів і територій, та відповідних змін у їх межах.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні: знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії географії, а також світоглядних наук (ПРН1); знати і розуміти основні види географічної діяльності, їх поділ (ПРН2); пояснювати особливості організації географічного простору (ПРН 3); аналізувати географічний потенціал території (ПРН 4); збирати, обробляти та аналізувати інформацію в області географічних наук (ПРН 5); визначати основні характеристики, процеси, історію і склад ландшафтної оболонки та її складових (ПРН 7); астосовувати моделі, методи фізики, хімії, геології, екології, математики, інформаційних технологій тощо при вивченні природних та суспільних процесів формування і розвитку геосфер (ПРН 8); аналізувати склад і будову природних і соціосфер (у відповідності до спеціалізації) на різних просторово-часових масштабах (ПРН 9); знати цілі сталого розвитку та можливості своєї професійної сфери для їх досягнення, в тому числі в Україні (ПРН 10).

До кінця навчання студенти набудуть такі **загальні компетентності**: здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК 1); знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності (ЗК 2); здатність до проведення досліджень на відповідному рівні (ЗК 6); здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел (ЗК 7); навички міжособистісної взаємодії (ЗК 8); здатність працювати автономно (ЗК 9); здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя (ЗК 12); **фахові компетентності**: здатність брати участь у плануванні та виконанні наукових та науково-технічних проектів (ФК 1); здатність застосовувати знання і розуміння основних характеристик, процесів, історії і складу природи і суспільства (ФК 2); здатність здійснювати збір, реєстрацію і аналіз даних за допомогою відповідних методів і технологічних та програмних засобів у польових і лабораторних умовах (ФК 3); здатність застосовувати кількісні методи при дослідженні сфер ландшафтної оболонки (ФК 4); здатність аналізувати склад і будову геосфер (у відповідності до спеціалізації) на різних просторово-часових масштабах (ФК 5); здатність інтегрувати польові та лабораторні спостереження з теорією у послідовності: від спостереження до розпізнавання, синтезу і моделювання (ФК 6); знання і використання специфічних для географічних наук теорій, парадигм, концепцій та принципів відповідно до спеціалізації (ФК 7); самостійно досліджувати природні матеріали та статистичні дані (у відповідності до спеціалізації) в польових і лабораторних умовах, описувати, аналізувати, документувати і презентувати результати (ФК 8); здатність до планування, організації та

проведення досліджень і підготовки звітності (ФК 9); здатність ідентифікувати та класифікувати відомі і реєструвати нові об'єкти у географічній оболонці, їх властивості та притаманні ним процеси (ФК 10); здатність працювати в колективах виконавців, у тому числі в міждисциплінарних проектах (ФК 11); здатність проводити регіональні дослідження (ФК 12).

IV. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Конс.	Самостійна робота	Форма контролю*	Бали
Змістовий модуль 1. Теорія і методика рекреаційної географії							
Тема 1. Рекреаційна географія як наука.	6	2	2		5	О, ПЗ, С, ПКР, ТЕ, Т	3
Тема 2. Територіальні рекреаційні системи.		2	4	1	6	О, ПЗ, С, ПКР, ТЕ, Т	3
Тема 3. Районування в рекреаційній географії.	7	4	2	1	6	ПКР, ТЕ, Т	3
Тема 4. Рекреаційні умови і ресурси.	9	4	4	1	6	ПЗ, О, С, ПКР, ТЕ, Т	3
Тема 5. Методи та типи оцінки природно-рекреаційних ресурсів.		2	2	1	6	РС, ПЗ, О, ПКР, ТЕ, Т	3
Змістовий модуль 2. Рекреаційна географія України							
Тема 6. Галузева рекреаційна географія	1	4	2	1	6	РС, ПЗ, О, ПКР, ТЕ, Т	3
Тема 7. Рекреаційні ресурси Західного регіону України		2	4		6	РС, ПЗ, О, ПКР, ТЕ, Т	3
Тема 8. Регіональні проблеми розвитку рекреаційного господарства України		2	2	1	6	РС, ПЗ, О, ПКР, ТЕ, Т	3
Змістовий модуль 3. Рекреаційна географія світу							
Тема 9. Рекреаційні райони світу		4	4	1	3	О, ПЗ, ПКР, ТЕ, Т	3
Тема 10. Рекреаційне природокористування і охорона природи		2	2	1		РС, ПЗ, О, ПКР, ТЕ, Т	3
Модульна контрольна робота							60
Самостійна робота							10
Усього годин	120	28	28	8	56		100

*Форма контролю: поточне оцінювання (письмова контрольна робота (ПКР), тези (ТЕ), тести (Т), розгляд ситуацій (РС), виконання (ПЗ) та здача практичних завдань (О), семінари (С), розгляд кейсів (К), модульний контроль, підсумковий контроль у формі іспиту.

V. Завдання для самостійного опрацювання

Самостійне завдання полягає у виконанні реферату відповідно до поданої нижче тематики. Самостійна робота повинна мати обсяг 15-20 сторінок рукописного тексту на аркушах формату А-4, переплетених або поданих у файлової папці. У роботі мають бути представлені такі структурні частини: титульна сторінка, оформлена за стандартними вимогами, зміст, вступ із обґрунтуванням структури роботи, основна частина, висновки, список використаних джерел, додатки.

При вивченні курсу “Ландшафтознавство” студентам пропонується самостійно опрацювати такі теми:

1. Рекреаційні ресурси Прибалтійського мезорайону.
2. Рекреаційні ресурси Центрального Європейського мезорайону.
3. Рекреаційні ресурси Причорноморського мезорайону.
4. Рекреаційні ресурси Адріатичного мезорайону.
5. Рекреаційні ресурси Піренейського мезорайону.
6. Рекреаційні ресурси Апенніно-Мальтійського мезорайону.
7. Рекреаційні ресурси мезорайону Греція.
8. Рекреаційні ресурси мезорайону Франція та Монако.
9. Рекреаційні ресурси мезорайону Німеччина та країни Бенілюкс.
10. Рекреаційні ресурси Альпійського мезорайону.
11. Рекреаційні ресурси мезорайону Велика Британія та Ірландія.
12. Рекреаційні ресурси мезорайону країни Європейської Півночі.
13. Рекреаційні ресурси мезорайону Білорусь і Європейська частина Росії.
14. Рекреаційні ресурси мезорайону Південно-Західна Азія.
15. Рекреаційні ресурси мезорайону Південна Азія.
16. Рекреаційні ресурси мезорайону Південно-Східна Азія.
17. Рекреаційні ресурси мезорайону Східна Азія.
18. Рекреаційні ресурси мезорайону Закавказзя.
19. Рекреаційні ресурси мезорайону Центральна Азія (Казахстан, Узбекистан, Туркменистан, Таджикистан, Киргизстан).
20. Рекреаційні ресурси Північно-Африканського мезорайону.
21. Рекреаційні ресурси Африкансько-Острівного мезорайону.
22. Рекреаційні ресурси мезорайону Канада та США.
23. Рекреаційні ресурси мезорайону країн Карибського басейну та Вест-Індії.
24. Рекреаційні ресурси мезорайону Австралія та Нова Зеландія.
25. Рекреаційні ресурси мезорайону Океанія.

Завдання самостійної роботи студентів вважаються виконаними, якщо вони: здані у визначені терміни; повністю виконані (розкривають тему завдання); не мають логічних і розрахункових помилок.

VI. Методи та форми оцінювання

Методи: лекції, практичні (семінарські) заняття, методи проблемного навчання, частково-пошукові, дослідницькі, вербальні, ілюстративно-демонстраційні, прикладні, інтерактивні; самостійна робота студентів

(аудиторна, позааудиторна), консультації.

Форми оцінювання: усне опитування (індивідуальне, фронтальне). Оцінка участі у дискусії за питаннями для обговорення. Перевірка виконання завдань практичних робіт (індивідуальних, кооперовано-групових) та завдань для самостійного опрацювання. Тестування, модульна контрольна робота, екзамен.

VII. Політика оцінювання

Політика викладача щодо студента

Академічна доброчесність: виконані завдання студентів мають бути їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших осіб є прикладами можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Відвідування занять дає можливість отримати задекларовані загальні та фахові компетентності, вчасно і якісно виконати завдання. Пропущені заняття можна відпрацьовувати у визначений час згідно графіка. За умови індивідуального навчального графіка студент має можливість отримати позитивну оцінку завдяки виконанню планових завдань та контрольного опитування. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Складання модулів відбувається лише раз, відповідно до встановленого терміну, оскільки є можливість отримати бали на іспиті.

Основні платформи для комунікації викладача зі здобувачами освіти:

- Moodle (новинний форум, система приватних повідомлень, коментарі до завдань).
- Індивідуальна консультація може бути надана здобувачу освіти в аудиторії (згідно розкладу консультацій), в телефонному режимі, у формі відповіді на письмовий запит, надісланий на електронну пошту викладача.

Неформальна освіта при викладанні освітнього компонента

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здійснюється відповідно до “Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки” (https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/08/2022_Визнання_резул_татів_ВНУ_ім._Л.У._ред.pdf).

Сертифікати участі у майстер-класах (семінарах, курсах тощо) на тематику, яка відповідає темам курсу, є достатньою підставою для зарахування відповідних тем.

VIII. Підсумковий контроль

Оцінювання здійснюється відповідно до “Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки” https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2023-09/2023_Polozh_pro_otzin.pdf

Максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач освіти за поточну навчальну діяльність з освітнього компонента, становить 40 балів. При цьому враховуються присутність на заняттях та активність студента під час занять; вимоги академічної доброчесності; своєчасність виконання завдання.

Підсумкова модульна оцінка визначається в балах як сума поточної та контрольної модульних оцінок. Модуль зараховується здобувачеві, якщо він успішно виконав всі види навчальної роботи, передбачені силабусом освітнього компонента. Якщо підсумкова оцінка (бали) з освітнього компонента становить не менше як 75 балів, то, за згодою здобувача освіти, вона може бути зарахована як підсумкова оцінка з ОК (навчальної дисципліни). У протилежному випадку, або за бажанням підвищити рейтинг, студент складає екзамен. При цьому бали, набрані за результатами модульних контрольних робіт, анулюються.

На екзамен виносяться основні питання, типові та комплексні задачі, ситуації, завдання, що потребують умінь синтезувати отриманні знання і застосовувати їх під час розв’язання практичних задач.

До екзамену не допускається здобувач вищої освіти, який набрав менше ніж 20 балів за навчальну роботу впродовж семестру, не виконав і не здав усі практичні завдання, не відвідував без поважних причин більшу частину лекцій.

Шкала оцінювання

Переведення оцінок, виражених у балах за 100-бальною шкалою, в лінгвістичну шкалу та шкалу ECTS здійснюється наступним чином:

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	Необхідне перескладання

ІХ. Орієнтований перелік питань до екзамену

1. Рекреація як система уявлень про діяльність людей у вільний час і простір в якому вона відбувається.
2. Предмет рекреаційної географії, її завдання.
3. Зв'язки рекреаційної географії з іншими дисциплінами.
4. Методи рекреаційної географії.
5. Основні напрямки рекреаційно-географічних досліджень
6. Сутність поняття "вільний час" в рекреаційній географії.
7. Сутність поняття "відпочинок" в рекреаційній географії.
8. Еволюція поняття "туризм".
9. Співвідношення понять "Рекреаційна освоєність" і "рекреаційне освоєння території".
10. Поняття "господарський потенціал рекреації" ("матеріально-технічна база рекреації").
11. Поняття "рекреаційна територія". Типи рекреаційних територій.
12. Туризм, лікування і відпочинок як основні форми рекреації.
13. Поняття ТРС.
14. Структурна схема ТРС.
15. Технічний блок (технічна підсистема) в ТРС, його місце і роль, взаємозв'язок з іншими підсистемами.
16. Підсистема обслуговуючого персоналу (обслуговуючий блок) в ТРС, його місце і роль, взаємозв'язок з іншими підсистемами.
17. Управлінський блок (підсистема управління) в ТРС, його місце і роль, взаємозв'язок з іншими підсистемами.
18. Підсистема "Природні і культурні комплекси" в ТРС, її місце і роль, взаємозв'язок з іншими підсистемами
19. Група відпочиваючих в ТРС, її місце і роль, взаємозв'язок з іншими підсистемами.
20. Властивості ТРС.
21. Типологія ТРС за функціями рекреаційної діяльності.
22. Рекреаційно – лікувальний тип ТРС.
23. Рекреаційно – оздоровчий тип ТРС.
24. Рекреаційно – спортивний тип ТРС.
25. Рекреаційно – пізнавальний тип ТРС.
26. Комплекс факторів розвитку рекреаційної діяльності.
27. Структура основних функцій рекреації.
28. Медико-біологічна функція рекреації.
29. Соціально-культурна функція рекреації.
30. Економічна функція рекреації.
31. Виховна функція рекреації.
32. Рекреаційні потреби. Рівні та взаємозв'язок.
33. Рекреаційна діяльність, її види.
34. Цикли рекреаційної діяльності.
35. Класифікації рекреаційної діяльності.

- 36.Класифікації рекреаційної діяльності по відношенню до окремої держави, в залежності від мети подорожі, в залежності від засобу пересування,
- 37.Класифікації рекреаційної діяльності в залежності від тривалості подорожі, в залежності від сезонності, складу групи,
- 38.Класифікації рекреаційної діяльності в залежності від віку, організаційних форм, форм фінансування, територіального охоплення.
- 39.Поняття рекреаційних ресурсів.
- 40.Підходи до класифікації рекреаційних ресурсів.
- 41.Класифікація і склад рекреаційних ресурсів.
- 42 Природні рекреаційні ресурси, їх визначення і покомпонентний аналіз.
43. Соціально-економічні рекреаційні ресурси, їх визначення і покомпонентний аналіз.
- 44.Інфраструктурні рекреаційні ресурси, їх визначення і склад.
- 45.Рекреаційний вплив на природне середовище, його охорона та оптимальне використання у зв'язку з розвитком масового відпочинку і туризму.
- 45.Рекреаційне природокористування, його функції.
- 46.Рекреаційна дигресія.
- 47.Рекреаційне навантаження.
- 48.Методичні підходи до визначення припустимих навантажень на рекреаційні території.
- 49.Визначення гранично-допустимої оптимальної та прогнозованої рекреаційної ємності природно-територіальних комплексів.
- 50.Рекреаційне використання територій, що охороняються. Платні послуги на об'єктах природно-заповідного фонду.
- 51.Екологічна ситуація і рекреаційне природокористування.
- 52.Рекреаційне районування, його сутність і задачі.
- 53.53. Важливі аспекти реакційного районування.
54. Принципи рекреаційного районування.
55. Фактори рекреаційного районування.
56. Признаки рекреаційних районів.
- 57.Аксометричні одиниці рекреаційного районування.
58. Відомі варіанти рекреаційного районування.
59. Характеристика Північно - Європейського рекреаційного регіону.
60. Характеристика Південно - Європейського рекреаційного регіону.
70. Характеристика Західно - Європейського рекреаційного регіону.
71. Характеристика Східного і Центрально-Європейського рекреаційного регіону.
72. Характеристика Північно-Американського рекреаційного регіону.
73. Характеристика Центрально-Американського рекреаційного регіону.
74. Характеристика Карибського рекреаційного регіону.
75. Характеристика Південно-Американського рекреаційного регіону.
76. Характеристика Близько – Східного рекреаційного регіону.
77. Характеристика Африканського рекреаційного регіону.
78. Характеристика Австралійсько-Тихоокеанського рекреаційного регіону.

79. Характеристика Азіатського рекреаційного регіону.

Х. Рекомендована література та Інтернет-ресурси **Методичне забезпечення курсу**

1. Міщенко О. В. Рекреаційна географія. Дистанційний курс в системі Moodle <https://moodle.vnu.edu.ua/course/view.php?id=854>
2. Міщенко О. В. Рекреаційна географія: методичні рекомендації до виконання практичних робіт. Луцьк : Вежа-друк. 2020. 44 с.
3. Міщенко О. В. Рекреаційна географія: методичні рекомендації до виконання практичних робіт. Луцьк : Вежа-друк, 2020. 122 с.

Основна література

1. Міщенко О. В., Черчик Л. М. Розвиток екологічного туризму в національних природних парках Волинської області: монографія. Луцьк : Вежа-Друк. 2016. 164 с.
2. Міщенко О. В. Рекреаційна географія: методичні рекомендації до виконання практичних робіт. Луцьк: Вежа-друк. 2020. 44 с.
3. Міщенко О. В. Рекреаційна географія: курс лекцій. Луцьк: Вежа-друк, 2020. 122 с.
4. Mishchenko, O. Theoretical foundations of the study of sacral-recreational potential. *Journal of Geology, Geography and Geoecology*. 2023. 32(2), 342–351. <https://doi.org/https://doi.org/10.15421/112331>
5. Скрипник Н. Я., Сердюк А. М. Рекреаційна географія: навч. посіб. Київ: “Центр учбової літератури”. 2013. 296 с.

Додаткова література

6. Міщенко О. В. Туристичні маршрути національних природних парків Волинської області. Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: географія. Тернопіль: СМП “Тайп”. №2. (випуск 37). 2014. С. 106–111.
7. Міщенко О. В. Розвиток подієвого туризму у місті Луцьку. Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. № 11 (288). Серія: Географічні науки. 2014. С. 137–142.
8. Міщенко О. В. Суспільні передумови розвитку екотуризму в національних природних парках Волинської області. Часопис соціально-економічної географії Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Харків. вип. 22 (1). 2017. С. 105-110.
9. Черчик Л. М., Міщенко О. В., Єрко І. В. Туристично-рекреаційний комплекс Волинської області: передумови розвитку: Монографія. Луцьк: Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, 2014. 128 с.

10. Черчик Л., Єрко І., Коленда Н., Міщенко О. Сучасний стан розвитку туристично-рекреаційного комплексу Волинської області: Монографія. Луцьк: Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, 2014. 154 с.